

majetku žalobu na stát pro usnesení (opatření) Státního pozemkového úřadu, nařizující poznámku záboru neb oznamující zamýšlené převzetí nebo dávající výpověď z hospodaření a pod. Právě Státní pozemkový úřad velmi dobře ví, že tento postup je nemožným, že vlastník nemůže odpor proti těmto úkonům Státního pozemkového úřadu uplatňovati žalobou, nýbrž jedině stížností v cestě správní, po případě stížností v soudní cestě nesporné, jak to zákony o pozemkové reformě, zejména zákon náhradový předpisují, a že, kdyby nastoupil pořad práva, měl by stát námitku, že pořad práva je nepřipustným, jak předpisují § 42 j. n. a § 477 čís. 6 c. ř. s. Jest-li tedy důvodem zápůřčí žaloby úřední opatření obce, záležející v usnesení jejího zastupitelstva, sluší zkoumati, zda úkon ten předsevzala jako soukromoprávní (soukromohospodářský) podmět či jako orgán veřejné správy. Kdyby na př. usnesení to bylo připisovalo obci nějakou soukromoprávní služebnost, na př. služebnost jízdy přes sporné pozemky na nějaký za nimi ležící pozemek obce, byla by vystupovala obec jako podmět soukromoprávní a otázka, zda má osobované věcné právo služebnosti čili nic, náležela by na pořad práva. Ale v souzeném případě tomu tak není, zde obec vyslovila v e ř e j n o s t sporných cest, nezatěžuje tedy, jak žaloba mylně míní, pozemky státu nějakou služebností neb jiným věcným právem civilním, t. j. spadajícím v obor t. zv. práva občanského, nýbrž břemenem v e ř e j n o p r á v n í m, jurisdikce o tomto obci dekretovaném břemeni veřejnoprávním, jehož oduznání se žaloba právě domáhá, nenáleží však v pravomoc řádných soudů, neboť tyto jsou podle § 1 j. n. povolány souditi jen ve »věcech občanských«, civilních, t. j. soukromoprávních, leda že by jim ta která věc veřejnoprávní byla zákonem zvláště přikázána, čehož však ohledně otázky, zda cesta je veřejná nebo má býti prohlášena za veřejnou, není. Obec, prohlásivši sporné cesty za veřejné, vystoupila ve své funkci jako orgán veřejné správy, ale úkony její v této funkci předsevzaté nemohou býti postihovány pořadem práva, kterému obec podléhá jen jako soukromoprávní podmět. Nezáleží na tom, zda opravdu byla příslušna či zda příslušným byl jiný správní úřad — ačkoli známo, že otázka veřejnosti cest opravdu náleží na pořad samosprávný — nýbrž stačí, že nejsou příslušny řádné soudy, a jest rovněž lhostejno, jaký výsledek měla stížnost Státního pozemkového úřadu k okresní správní komisi, zda zejména byla odmítnuta jako opožděná a pod., neboť ať to v cestě správní dopadlo jakkoli, nelze to nikdy napravovati pořadem práva.

Čís. 7500.

§ 44 konk. řádu předpokládá, že věci, ohledně nichž jest uplatňováno věcné neb osobní právo na vyloučení, v úpadkové podstatě jsou.

Na ústavu, jemuž bylo povoleno příročí podle zákona ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n., nelze se domáhati zaplacení peníze, jehož se ústavu nedostalo od žalobce v určitých jednotkách peněžních, nýbrž způsobem jiným.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1927, Rv I 207/27.)

Žalobce domáhal se na žalované záložně buď vydání cenných papírů nebo zaplacení. Procesní soud první stolice rozsudkem ze dne 24. září 1926 žalobu pro tentokráte zamítl. Důvody: Nesporně, že výnosem ze dne 23. února 1926 nařídilo ministerstvo financí podle zákona ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n. příročí pro 100% starých pohledávek za žalovanou záložnou s platností nyní do 31. prosince 1926. Podle žalobcova přednesu týká se toto příročí ve smyslu § 4 uvedeného zákona pouze pohledávek, jež by v úpadku náležely do III. třídy úpadkových pohledávek, a netýká se žalobcova nároku na vydání cenných papírů, které má žalobce uloženy u žalované záložny. Žaloba s původním žalobním návrhem na vydání cenných papírů aneb s upraveným alternativním návrhem na vydání hotovosti 200.000 Kč, jest žalobou vlastnickou ve smyslu § 366 obč. zák. Žalobci náleží tudíž, aby ve smyslu § 369 obč. zák. prokázal, že žalovaná záložna cenné papíry má ve svém držení a že cenné papíry jsou vlastnictvím žalobcovým. Předpoklady § 369 obč. zák. nejsou však zjištěny a proto žaloba vlastnická s původním žalobním návrhem nemůže se setkat s příznivým výsledkem. Avšak ani alternativní návrh žalobní na vydání hotovosti 200.000 Kč není odůvodněn, neboť žalobce složil peníze na vkladní knížku, ze vkladu teprve cenné papíry měly být zakoupeny. Jest notorické a nepotřebuje důkazu, že složené peníze byly s jinými záložen-skými penězi smíseny, podle příkazu žalobcova ze vkladu vybrány a nesprávně na konto P-ovo převedeny; vklad na jméno J. znějící byl zrušen. Z toho jde, že tato hotovost neexistuje sama o sobě a že peníze byly s jinými penězi v záložně smíseny a proto podle § 371 obč. zák. nemohou ani tyto peníze být předmětem žaloby vlastnické. Podle zjištěného stavu věci přísluší tudíž žalobci proti žalované záložně pouze obligační nárok, jenž by v případě úpadku náležel do III. třídy konkursních věřitelů a proto podle § 5 zákona ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n., za trvání příročí nemůže být vymáhán. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Z bezvadných svých zjištění vyvodil první soud správný právní důsledek a není proto výtky nesprávného právního posouzení věci na místě. Žalobce domáhal se žalobou vydání určitých cenných papírů, které prý má uloženy u žalované záložny, a teprve bezprostředně před skončením průvodního řízení, když bylo zřejmo, že se u žalované strany cenné papíry pro něho v uschování nenacházejí, tvrdil, že žalovaná strana jest v držení hotovosti 200.000 Kč, jíž ku nařízenému zakoupení cenných papírů nepoužila, a to jako schovatel, a učinil alternativní návrh, by žalovaná záložna byla uznána povinnou vydati mu tuto hotovost. Bylo již řečeno, že o nějakém depositu řeči být nemůže a že pro žalobce neexistují u strany žalované ani cenné papíry ani hotovost sama o sobě, any peníze byly s jinými penězi strany žalované smíseny a proto nemohou ani tyto peníze být předmětem žaloby vlastnické. Smísí-li kdo cizí peníze se svými vlastními, nabývá tím sám vlastnictví k nim, ježto se následkem smísení vyloučení jednotlivých cizích kusů jako species stalo nemožným (§ 371 obč. zák.). Rozumí se, že bývalý vlastník peněz má obligační nárok

z obohacení o vrácení tantúmndem eiusdem generis (Randa: Vlastnictví, 6. vydání str. 120). Podle zjištěného stavu věci má tedy žalobce proti žalované straně pouze obligační nárok, který by v případě úpadku náležel do třetí třídy úpadkových věřitelů, a proto nemůže býti vymáhán za trvání příročí. Odvolatel vychází v odstavci třetím odvolání z předpokladů, jež byly vyvráceny bezvadně provedenými důkazy, pokud se týče jichž opak prokázán byl, a nemělo by proto účelu vývody těmito podrobněji se zabývat; zejména nelze opíratí nárok o zmíněné již fingoované doklady o zakoupení cenných papírů. Citace rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 12. března 1918, Rv I 78/18 není na místě, ana zde nejsou rozhodnými ustanovení řádu úpadkového, nýbrž zákona čís. 240/1924 o příročí, jenž nestanoví, že má býti použito obdobně předpisů úpadkového řádu, nýbrž činí o něm zmínku toliko potud, že v § 4 stanoví, že příročí stihá toliko staré pohledávky, které by v úpadku patřily do třetí třídy, a zakazuje jich zajištění, vyplacení a uspokojení. Zmíněné rozhodnutí dále předpokládá, že jsou tu hotovosti, jichž úpadce nenabyl podle všeobecných právních zásad, kdežto zde bylo bezvadně zjištěno, že vklad na jméno J. byl zrušen a že hotovost naň uložená sama o sobě již neexistuje. Z téhož důvodu ani citace rozhodnutí z roku 1917 nemá účelu, ani nebyl přeměněn zde vklad vybráním v depot, nýbrž byl převeden na cizí konto.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nesejde na tom, zda tu jde o žalobu vlastnickou, jak uznaly nižší soudy, či o žalobu o vyloučení podle obdoby § 44 úp. ř., jak míní dovolatel. Ani v tomto případě nemohla by se žaloba a nemůže se tedy ani dovolání setkatí s úspěchem. Předpokládáť i § 44 úp. ř., by věci, ohledně nichž je uplatňováno věcné neb osobní právo na vyloučení, v úpadkové podstatě skutečně byly. Plyne to jednak z doslovu zákona »jsou-li v úpadkové podstatě věci . . .«, jednak z přirozené povahy věci, protože vyloučiti lze věc odněkud jen, když tam je. Pokud se tudíž žaloba domáhá vyloučení cenných papírů, byla zamítnuta právem, any soudy zjistily, což dovolání ani nenapadá, že žalovaná strana cenných papírů pro žalobce neměla a nemá ani u sebe ani u jiné banky a že žalobcovu příkazu k zakoupení cenných papírů, nemajíc peněz, nevyhověla. Míní-li žalobce, že žalovaná může cenné papíry jako zastupitelné věci kdykoli zakoupiti, nelze mu dáti za pravdu. Šlo by tu jen o zastřené vybrání částky potřebné k jejich zakoupení, tedy o vymáhání peněžité pohledávky žalobcem proti žalované, čemuž brání příročí povolené žalované straně. Pokud jde o alternativní nárok na vydání 200.000 Kč, tvrdí dovolatel, že neuplatňuje toliko obligační nárok na zaplacení pohledávky, nýbrž, že má — třebaže jen obligační — nárok na vydání hotovosti, jež žalovaná zrušením jeho vkladu vybrala k zakoupení cenných papírů a má v držení jako uschovatelka, pročez také učinil alternativní žalobní návrh na vydání této hotovosti. Než ani tento jeho názor

není správný. Netřeba se obírat s vývody napadeného rozsudku. Stačí, že žalobce sám tvrdí v dovolání o penězích v záložně složených, že tak velikou hotovost neskládal v penězích u pokladny žalované strany, nýbrž že je poukazoval prostřednictvím jiného ústavu. Z toho plyne, že se do držení žalované — jak při vkladu tak i při jeho zrušení — jeho peníze v určitých jednotkách, mincích nebo bankovkách, vůbec nedostaly, nýbrž že žalovaná nabyla jím odpovídající částky jiným lhotejným způsobem, kterým dovolatelovy poukazy konečně byly provedeny. Žalovaná nemohla proto ani jeho peníze míti zvlášť v držení jako uschovatelka a žalobce nemůže tudíž na ní žádati vyloučení peněz, jím prý u ní složených, jako určitého množství individuálně určených penězů (bankovek a mincí), uschovávaného odloučeně od jiných jejích peněz. Žalobce má proti ní jen nárok na peněžitou částku určité hodnoty vůbec. Jím je obligační nárok na zaplacení. Ten však podléhá přiročí a není nárokem na vyloučení této částky ze jmění žalované. Žalobce poukazuje v dovolání neprávem k některým rozhodnutím bývalého Nejvyššího soudu ve Vídni. Ta jsou vybudována na jiném skutkovém základě, než případ souzený, jenž není opřen o skutečnost tam rozhodnou, že žalovaná nenabyla vlastnictví ke sporné hotovosti podle všeobecných právních zásad, nýbrž nabyla je toliko podle zvláštních předpisů o nabytí vlastnictví k hotovým penězům, jak v podstatě správně uznal též odvolací soud, zdůrazniv, že zde nebyl vklad přeměněn vybráním v depot, nýbrž že byl převeden na cizí konto. Nižší soudy neposoudily tudíž věc právnicky mylně (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), zamítнувše žalobu.

Čís. 7501.

Pro zařazení válečné daně do konkursních tříd jest rozhodnou její splatnost, nikoliv doba vzniku daňové povinnosti.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1927, Rv I 227/27.)

Československý erár domáhal se na správci úpadkové podstaty Adolfa T-a, by bylo uznáno právem, že pohledávka eráru na válečné dani z roku 1918 požívá pořadí druhé třídy úpadkových věřitelů. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Jádrem sporu tkví jediné v tom, jak sluší vykládati ustanovení § 52 konk. ř. o splatnosti daní a jiných veřejných dávek. V tom ohledu stojí odvolatel na stanovisku, že pro posouzení otázky, zda patří válečná daň do II. třídy úpadkových věřitelů, je jediné směrodatno, kdy se daň ta stala splatnou, bez ohledu na to, na kterou dobu se vztahuje. K tomuto výkladu dochází odvolatel na základě zákonných předpisů o splatnosti daní vůbec a o dani válečné zvlášť. Podle těchto předpisů, jak odvolání praví, jsou daně splatny zpravidla ve čtyřech rovných částkách vždy 1. ledna, 1. dubna, 1. července a 1. října předem (§ 1 čís. 1 zákona ze dne 16. března 1921, čís. 116 sb. z. a n.). Z tohoto pravidla činí zákon mimo jiné výjimku